

Tartu maakonnas Peipsiääre vallas Mustametsa külas Lutsu kinnistu (registriosa nr 86004, katastritunnus 86101:002:0140) eraldisel 22 kavandatud lageraie keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Timberstock OÜ esindaja Janar Reiljani (edaspidi esindaja) 25.09.2024 esitatud metsateatisest, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 81, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1. Jätta algatamata Tartu maakonnas Peipsiääre vallas Lutsu kinnistu eraldisel 22 kavandatud lageraie keskkonnamõjude hindamine (KMH).

1.2. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Esindaja esitas 25.09.2024 Keskkonnaametile metsateatise, millega kavandab Lutsu kinnistu eraldisel 22 (0,75 ha) lageraie hinnangulise raie mahuga 134 tm. Metsateatis on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbriga 50001063532. Kavandatud raieala piirneb Välgi looduskaitseala Mustametsa sihtkaitsevööndiga ning ühtlasi Natura 2000 võrgustikku kuuluva Välgi loodusala.

Eesti looduse infosüsteemi EELIS (edaspidi *EELIS*) andmetel piirneb kavandatud raieala II kaitsekategooria liigi metsise elupaigaga.

2.2. Lutsu maaüksuse plaani (mõõdistatud septembris 1994. a, Tartu Maakorraldusbüroo) kohaselt on piirimärkideks betoonpostid, maaüksus on Maa-ameti poolt maakatastrisse kantud 30.11.1994. a. Välgi looduskaitseala on kaitse alla võetud Vabariigi Valitsuse määrusega „Välgi looduskaitseala kaitse alla võtmine ja kaitse-eeskiri“¹. Välgi looduskaitseala välispiir on kaitse-eeskirja § 2 lg 2 kohaselt esitatud kaardil määruse lisas. Määruse lisas toodud Välgi looduskaitseala kaardi kohaselt on looduskaitseala piiriks Lutsu maaüksuse 86101:002:0140 piir, mille piiripunktideks on Lutsu maaüksuse plaani kohased betoonpostid ja kavandatud raieala eraldisel 22 piirneb Välgi looduskaitsealaga.

2.3. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja

¹ Vabariigi Valitsuse 29.05.2006 määrus nr 124, <https://www.riigiteataja.ee/akt/105072023220>.

4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtajast.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Lageraiet kavandatakse eraldisel 22 (0,75 ha) hinnangulise raiemahuga 134 tm. Lageraie eesmärgiks on metsa uuendamine, uue metsapõlve rajamine. Lageraie korral raiutakse raielangilt ühe aasta jooksul raie algusest arvates kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikuud.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Lutsu kinnistu asub Tartu maakonnas, Peipsiääre vallas. Peipsiääre valla üldplaneering² on kehtestatud Peipsiääre Vallavolikogu 23.03.2022 otsusega nr 10, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatava tegevuse eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raie käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatööl metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja¹ §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

² <https://www.peipsivald.ee/uldplaneering>

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietöödel on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või katastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või katastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või katastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

Kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustus piirkonnas. Raiega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

Hinnatava lageraiega piirnevatel eraldistel 20 ja 21 on kehtivate registrikannetega lubatud lageraiet 1,2 ha suurusel alal.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raiealal ei esine taastumatuid loodusvarasid. Eraldis 22 asub jänesekapsa kasvukohatüübis. Eraldisel kasvab keskealine kuuse enamusega puistu, kus kuusk on saavutanud küpsusdiameetri.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõeäärsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raiest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raie läbi viiakse. Raielangiga piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta keskkonna vastupanuvõimet. Raiet kavandatakse metsamaastikus, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

Eraldis 22 piirneb Välgi looduskaitseala Mustametsa sihtkaitsevööndiga. Välgi looduskaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvat Välgi loodusala. Välgi looduskaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud Välgi looduskaitseala kaitse-eeskirjas.

Kavandatud lageraie piirneb metsise elupaiga ja metsise mängualaga.

Kultuuriväärtusi raiealal ei leidu.

Kavandatava tegevuse maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöörduvus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatava raie keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raie mõju keskkonnaelementidele:

Vesi – kavandatud raialal ja selle mõjualas ei ole veekogusid. Kavandatud raie mõju veerežiimile ei ole oluline.

Välisõhk ja kliima - kavandatud raiel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksik raie eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus – kavandatud raie ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raialal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raie on kavandatud 0,75 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskorrumus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Raie teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raie on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu.

Piiriülest mõju kavandatava tegevusega ei kaasne.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Kavandatud lageraie piirneb Välgi loodusalaga. Ala kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi³ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS §

³Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätted (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespoolviidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁴ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

Lageraie korral raiutakse raielangilt kõik puud, välja arvatud seemne- ja säilikpuud. Lageraieala piirneb Natura 2000 võrgustikku kuuluva Välgi loodusala.

Metsa kokkuveoteede, laoplatsti, raielankide raidmetest puhastamise viisid ja kord on kehtestatud keskkonnaministri 27.12.2006 määrusega nr 88 „Metsa majandamise eeskiri“.

Kuna kavandatud raiealal ega mõjualas (30 m servadest⁵) ei asu Välgi loodusala kaitse-eesmärkideks olevaid loodusdirektiivi elupaigatüüpe, siis kavandatud raietegevus Välgi loodusala kaitse-eesmärke ei kahjusta. Kavandatav raie ei mõjuta ebasoodsalt Välgi loodusala kaitse-eesmärke ega terviklikkust.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatud raie piirneb Välgi looduskaitseala Mustametsa sihtkaitsevööndiga. Mõju looduskaitseala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Välgi loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud peatükis 3.3.1.2.

Kavandatav lageraie piirneb metsise elupaiga ja metsise mängupaigaga, mille isendite ja elupaiga kaitse on piirneval Välgi looduskaitsealal kaitse-eesmärgiks. Metsamajandus on üks olulisemaid metsise arvukust mõjutavaid tegureid, aga samas on teada, et metsis on liik, kes on võimeline teatavat metsamajanduslikku mõju taluma kui arvestatakse metsise elupaigavajadusega. Välgi looduskaitseala kaitsekorralduskava⁶ alusel on metsise elupaiga pindalaks Välgi looduskaitsealal 241,2 ha, millest 156,3 ha on metsise mänguala. Metsisele tundlikumad alad on tzoneeritud Välgi looduskaitseala Mustametsa sihtkaitsevööndisse.

Kavandatud lageraie asub väljaspool Välgi looduskaitseala ja väljaspool metsise elupaika.

Kavandatud lageraielangi raiumisel avatakse Välgi looduskaitseala ja metsise elupaiga servas kasvav puistu eraldisel KV133-14 loodest tormituultele, mis võib kaasa tuua tuulte poolt tekitatavaid lokaalseid häiringuid kasvava puistu servas. Kuna antud asukohas kasvab kase enamusega jänesekapsa-mustika kasvukohatüübi keskealine puistu, mis pole tormihell, siis kavandatud lageraie olulisi häiringuid eeldatavalt ei põhjusta.

Lageraie ei mõjuta negatiivselt piirneva metsise elupaiga seisundit ega Välgi looduskaitsealal kaitstavat metsise elupaigakompleksi seisundit.

⁴ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁵ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“.

⁶ Kinnitatud Keskkonnaameti peadirektori 30.11.2020 käskkirjaga nr 1-2/20/17.

<https://infoleht.keskkonnainfo.ee/getdok/1251920946>

Kavandatud raie mõjualas ei esine muid Välgi looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi mida raie mõjutaks.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raie on kooskõlas üldplaneeringuga, looduskaitse- ja metsaseadusega ning eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raie puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Suuremate pinnasekahjustusteta on võimalik raietöid (sh puidu kokkuvedu) teha külmunud või kuivalt pinnaselt.

Looduskaitseseaduse § 55-st tulenevalt on raiete tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks

3.4. Eelhindangu järeldus

Kavandatud lageraiel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseseaduse § 55 lõikest 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevus avaldab ebasoodsat mõju Välgi loodusale, mis kuulub Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.
2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.
3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariiolukordi või suurõnnetusi.
4. Tööde tegemisel keskkonnakaitsenõuetele vastavalt on avariiolukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus avaldatakse Avalikes Teadaannetes.

Eelhindangu koostaja:

Priit Pääslane

metsahoiu vanemspetsialist

Keskkonnaameti metsaosakond